

Алла Гембарук
(Умань, Україна)

ПРОЕКТ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ МЕТОД ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ

У контексті сучасних вимог до іншомовної освіти необхідною умовою є впровадження таких методик, які б більш ефективно розкривали потенціал студентів, їх інтелектуальні, творчі та моральні якості та сприяли підвищенню мотивації вивчення іноземної мови, активізували їх пізнавальну діяльність, спонукали до творчого пошуку та самовдосконалення. В нашому баченні ефективним методом формування іншомовної комунікативної компетенції студентів мовного вузу на сьогодні є проект.

Метод проектів не є новим у педагогічній науці. У його витоків стояли Дж. Дьюї, В. Килпатрик, С. Шацький. На сучасному етапі розвитку освіти проектна методика детально досліджується як зарубіжними, так і вітчизняними авторами: І. Бім, І. Зимньою, Є. Полат, І. Сахаровою, І. Чечель, L. Fried-Booth, I. Hutchinson, D. Philips.

Метод проектів у методиці викладання іноземних мов – це система комунікативних вправ, яка передбачає самостійну творчу іншомовну діяльність студентів з розв'язання певної проблеми, результатом якої є виокремлений кінцевий продукт.

Основна мета методу проектів полягає в наданні студентам можливості вчитися самостійному здобуттю знань у процесі вирішення практичних завдань. Великою перевагою проектної діяльності є вміння, які набувають студенти, а саме:

- планувати свою роботу, попередньо прораховувати можливі результати;
- використовувати багато джерел інформації;
- самостійно збирати і накопичувати матеріал, аналізувати, співставляти факти, аргументувати свою думку;
- приймати рішення;
- створювати «кінцевий продукт» - матеріальний носій проектної діяльності (доповідь, реферат, фільм, календар, сценарій, проспект, журнал тощо);
- презентувати створений проект перед аудиторією;
- оцінювати себе та інших.

Означені вміння є дуже важливими для студентів, особливо для майбутніх педагогів.

Проект є комплексом завдань, які використовують не лише з метою ознайомлення з країнознавчою інформацією, а і як засіб контролю сформованості мовленнєвих умінь з вивченої теми.

Російська педагог Євгенія Полат розробила загальнодидактичну типологію проектів.

За видом діяльності проекти поділяються на дослідні, творчі, рольово-ігрові, інформаційні, практично-орієнтовні.

За предметно-змістовою сферою розрізняють монопроекти, міжпредметні проекти.

За характером координації проекти бувають таких видів: проекти з відкритою, наявною координацією, зі схованою координацією.

За характером контактів проекти можуть бути внутрішні, регіональні, міжнародні.

За кількістю учасників проекти поділяються на особисті, парні, групові.

За терміном проведення проекти бувають короткотривалі, середньої тривалості, довготривалі.

Нині у зв'язку з використанням у навчанні новітніх інформаційних технологій широкої популярності набувають мультимедійні проекти. Використання мультимедійних можливостей (музичного чи дикторського оформлення, анімації, графічних вставок, відеокліпів, слайд-шоу) створюють емоційний фон, який підвищує ефективність засвоєння навчального матеріалу.

У навчальному процесі з практики усного та писемного мовлення у мовному вузі проект є традиційною формою тематичного контролю. Перевага надається внутрішнім (у рамках навчального закладу, де навчаються студенти), короткостроковим, індивідуальним або груповим монопроектам.

Робота над проектом відбувається у такій послідовності і за таких режимів:

1) вибір та обговорення теми проекту, формулювання проблеми, обговорення процесу виконання, розробка структури проекту, розподіл обов'язків між учасниками проекту, обговорення кінцевого продукту та способу його презентації; режим роботи – колективне обговорення, у процесі якого до уваги беруться особистий досвід та інтереси студентів;

2) збір інформації (читання текстів, робота з довідниками, інтерв'ювання, анкетування), накопичення матеріалів, пошук додаткової інформації, обговорення первинних результатів у групах; режим роботи – індивідуальна та групова діяльність, колективне обговорення;

3) використання зібраного матеріалу у груповій комунікації, оформлення продукту проектної діяльності, підготовка презентації; режим роботи – індивідуальна та групова діяльність;

4) презентація проектів, підбиття підсумків; режим роботи – колективне обговорення.

Як видно із вищезначеного цей метод вдало поєднує самотійну індивідуальну і групову роботу. Під час роботи над проектом студенти взаємодіють один з одним, з викладачем, роль якого змінюється: із контролера він стає рівноправним партнером і консультантом. Під час захисту проекту увага звертається на: якість матеріалу, його композицію; глибину вивчення проблеми; застосування знань з інших предметів; активність кожного учасника проектування; колективний характер прийнятих рішень; характер спілкування та взаємодопомоги в групі; вміння студентів аргументувати, робити висновки; культуру мовлення; естетичність оформлення результатів проекту; вміння відповідати на запитання опонентів.

Найпоширенішими видами проектних робіт з практики усного та писемного мовлення у межах тематики четвертого етапу навчання є:

- відеопрезентація;
- рольова гра;
- групова дискусія;
- концерт;
- телепрограма.

Наведемо приклади деяких тем проектних завдань, виконаних студентами:

- відеопрезентація “The Most Famous Universities in the World” (у межах вивчення теми “Education in the USA”);
- рольова гра “Trial by Jury” (у межах вивчення теми “Courts and Trials”);
- відеопрезентація “My Favourite Music Style and its Representatives” та
- концертна програма “Our Group has a Talent” (у межах вивчення теми “Man and Music”);
- телепрограма “Talk Show”, “Student Mastermind” (у межах вивчення теми “Television”);
- відеопрезентація “So Many Countries so Many Customs” (у межах вивчення теми “Customs and Holidays”);
- групова дискусія (у межах вивчення теми “Difficult Children”);
- рольова гра “Students’ Wedding” (у межах вивчення теми “Family Life”);
- групова дискусія (у межах вивчення теми “Books and Reading”).

Узагальнюючи викладене вище, можна зробити висновок, що проект, по-перше, допомагає інтегрувати іноземну мову у власну мережу комунікативної компетенції студента. Це заохочує застосовувати широкий діапазон комунікативних навичок, дає змогу студентам використати інші сфери знань та дає можливість описати те, що є важливим у їхньому житті. По-друге, проект робить мову більш пов’язаною з потребами того, хто навчається, бо вони вчаться спілкуватися про власний внутрішній світ. По-третє, проект налагоджує більш тісний контакт між мовою і культурою, сприяючи тим самим ефективному розвитку міжкультурної комунікації, що є метою навчання іноземної мови у контексті сучасних підходів до її викладання.